

Dit laatste had ik geenszins aangenomen: onmiddellijk had de moeder haar ongenoegen te kennen gegeven. Is echter de arts, die, desgevraagd, naar zijn overtuiging mededeeling doet van een bestaand tarief, per se als een vijand van zijn collega te beschouwen? Ik stel deze vraag, omdat men mij beschuldigd heeft, dat ik, wetende dat de procedure door een vijandig gezind collega was uitgelokt, toch tegen JACOBSON had geschreven. Zoo iets mag van mij niet worden verondersteld. Het zou een slecht soort collegialiteit zijn, die ons zou voorschrijven te zwijgen, als wij overtuigd zouden zijn, dat iets onbillijks geschiedt aan personen in wie wij belang stellen. Doch op één voorwaarde slechts meen ik, dat wij dan mogen spreken: als wij ons voor den ander niet verbergen. Nu weet ik wel, dat al te menschenlijke overwegingen iemand van zulk een gewenschte openhartigheid kunnen terughouden. „Men wil geen onaangenaamheden”. En zoo behoeft zelfs de niet openhartige nog geen vijand te zijn. Mij scheen het overigens toe, dat het leveren van „bewijs door getuigen”, waartoe eischer is toegelaten, en wat hij wel moet hebben gewenscht, tevens het bewijs was, dat de arts, op wien eischer zich had beroepen, ten slotte nog voor den dag zou komen. Maar waarom dit niet nu nog gedaan? Dan vervalt elke verdenking, die wellicht ook op een ander zou kunnen vallen. Er kan dan verschil van meening blijken, maar men kan dan trachten elkander te overtuigen.

De indruk was ook bij JACOBSON en zijn vrienden ontstaan, dat de geneeskundige bijzonderheden, welke eischer ten beste geeft, door een arts waren opgegeven. Dit behoeft niet zoo te zijn. Ik weet, dat advocaten dikwijls met grooten ijver argumenten bijeenzoeken uit boeken over vakken, die hun vreemd zijn. Een anachronisme omtrent een uitspraak van een onzer autoriteiten op het betrokken gebied schijnt op zulk een leekenstudie te wijzen.

Hoe het zij, ik wil ten krachtigste doen uitkomen, dat ik mij omtrent de zaak waarom het gaat — een proces van een cliënt, zijn geneesheer aangedaan, meenende te veel te hebben moeten betalen — geen partij wil stellen en het ook niet heb gedaan, en dat niemand, die zich daaromtrent in eenigen zin een meening heeft gevormd of zou willen vormen, het recht heeft zich daartoe op mij te beroepen. En hiermede hoop ik, althans voorzoover het mij nu nog mogelijk was, te hebben hersteld, wat ik door het geschetste gebrek aan zelfbeheersching had bedorven.

Het vertrouwen, dat zoo vaak en door zoo velen in mijn — gelijk gebleken is zeer feilbare — opvattingen is gesteld, zou ik meenen, niet verder waard te zijn, als ik hierin niet geheel oprecht zou zijn tegenover mijzelf en mijn lezers.

Amsterdam, 10 December 1922.

H. PINKHOF.

II.

Met genoegen heb ik kennis genomen van het feit, dat een nadere bestudeering van de stukken van het door u beschreven „Honorarium-Proces”, u aanleiding heeft gegeven uw standpunt in deze zaak te herzien.

Mijnerzijds wil ik daarom eenige verklaringen geven, die den indruk, dien gij ten onrechte hadt als zou ik de rechtsorganen der „Maatschappij” niet eerbiedigen, zal wegnemen.

Ten eerste wensch ik uw aandacht erop te vestigen, dat de eisch van terugvordering van een deel van het betaalde honorarium niet het eerst gesteld werd door den patiënt, maar door den advocaat, en dat wel op een dreigenden toon, welke allermint bevorderlijk was voor een minnelijke schikking. Het toegeven aan den gestelden eisch, zou den schijn hebben gegeven van vrees te koesteren voor de proces-dreigementen van den advocaat, een uitdaging die ik wenschte aan te nemen.

Ten tweede wensch ik op te merken, dat mij geen bemiddeling is aangeboden

door de rechtsorganen der „Maatschappij”. Wel werd een door den toenmaligen voorzitter der S. O. voorgestelde arbitrage door mij van de hand gewezen op grond van de weinig neutrale houding, die hij bij zijn bezoek ten mijnent aan den dag legde. Tevens (zooals ook in de proces-stukken aangegeven wordt) wegens zijn weigering om mij den naam te noemen van den arts, die den advocaat van eischer omtrent de tarieven de verkeerde inlichtingen gaf, waarop de proces-dreigementen steunden, en die desondanks in den brief van genoemden advocaat wordt aangeduid met „meest bevoegde autoriteit, die ook door u als zoodanig zal worden erkend”. Een erkenning, die eventueel had kunnen plaats vinden, nadat men had vernomen wie deze deskundige is!

Ongetwijfeld zullen deze mededeelingen u aanleiding geven mijn houding in deze te billijken, en heb ik ten overvloede bewezen, voldoende eerbied voor de rechtsorganen der „Maatschappij” te koesteren door het geschil, dat tusschen ons is ontstaan door uw artikel, bij den afdeulingsraad der Maatschappij te hebben aanhangig gemaakt.

Daar mij van bevriende zijde is meegedeeld, dat gij uw geheel veranderde zienswijze in het *Tijdschrift* wenscht te publiceeren, zal ik na de publicatie daarvan met veel genoegen de door mij bij den afdeulingsraad ingediende klacht intrekken.

Amsterdam, 10 December 1922.

A. S. JACOBSON.

DE GENEESKUNDIGEN EN DE KEURINGSRADEN 1923.

Dezer dagen ontving ik van het departement van oorlog een gedrukten brief d.d. 7 December 1922. Afd. Dienstplicht n°. 32 H. Deze brief, handelende over het in 1923 aan de geneeskundigen bij de keuringsraden toe te kennen honorarium, is blijkbaar rondgezonden aan alle collegae, die in het afgelopen voorjaar aan een keuringsraad als geneeskundige verbonden zijn geweest. De inhoud is dus allerminst geheim. Hij bevat de mededeeling, dat, wegens dringend noodige bezuiniging, in 1923 de tegemoetkoming voor de keurende artsen van f 20.— op f 15.— per geheelen dag zal worden teruggebracht, en *dat in 1923 bij de keuringsraden slechts één geneeskundige zal optreden.*

Ik kan het niet anders dan billijk vinden, dat ook wij, geneeskundigen, bij de algemeene bezuiniging een veeg uit de pan krijgen, en ik maak dus geen aanmerking op die vermindering van loon. Doch met nadruk moet ik er op wijzen, dat het niet aangaat, den arbeid, tot nu toe door twee personen gezamenlijk verricht, thans — en voor minder loon — aan één geneeskundige op te dragen. Ik verklaar dit, op grond van mijn ervaring, rondweg voor onmogelijk. Dit jaar heb ik, met een collega, de keuring verricht voor den raad te Zwolle. Wij hadden dagelijks een 40 tot 50 jongelieden te keuren in een tijdsbestek van 4 of 5 uren. Rekent men daarvan nog ongeveer één uur verloren tijd wegens het onvermijdelijke wachten op nieuwen aanvoer van candidaten, administratieve bezigheden enz., dan blijft over gemiddeld één uur voor gezamenlijk onderzoek van 12 à 13 personen. Dat dit onderzoek dus betrekkelijk vlug en vluchtig geschieden moet, spreekt vanzelf. Met behulp van het keuringsreglement kan men op deze wijze de beslist ongeschikten er uit halen, doch een zeer nauwkeurig tot in bijzonderheden gaand onderzoek, in den geest van een levensverzekering-keuring, is onmogelijk, en kan ook niet verwacht worden. Bij eventuele herkeuring worden de twijfelaars geschift.

Draagt men echter dezelfde hoeveelheid werk aan één arts op, dan moet dit beslist tot een mislukking leiden; of van het onderzoek komt niets terecht, of de keuring duurt zóó lang, dat men in den beschikbaren tijd niet klaar komt, en het aantal zittingsdagen aanmerkelijk zou moeten uitbreiden. Dit laatste zou de beoogde bezuiniging teniet doen, integendeel, de kosten, wegens meer zittingen van den geheelen keuringsraad, belangrijk doen stijgen.

In het belang van een behoorlijke keuring, in het belang ook van den ongelukigen geneeskundige, die zich voor een onmogelijk goed te volbrengen taak zou geplaatst zien, meen ik deze opmerkingen te moeten plaatsen. Ik hoop, dat niet